

Els Florijn
Onze Vader

Gave | Mozaïek

Els Florijn

Onze Vader

NOVELLE

Stichting Gave | Uitgeverij Mozaïek

Er zijn weinig dagen dat ik mij niet verwonder over het jongetje dat mijn zoon is. Hij is zo anders dan andere kinderen. Ik zie in hem niets van mij terug. Ik was vroeger een onvermoeibaar kind, altijd nieuwsgierig, wat me regelmatig klappen opleverde.

Abdi heeft niets van het brutale en uitdagende wat veel van de jongetjes van de andere Somalische vrouwen hebben. Hij heeft grote, donkere ogen, met iets erachter wat iedereen vertedert. Iedereen lijkt hem te willen beschermen en te willen knuffelen. Achter zijn gezichtje met de mooie gewelfde bovenlip, de smalle onderlip, de lichtbruine huid en de kleine neus gaat een dromerige, zachte wereld schuil. Nadifa noemt hem 'de dichter'.

'We hebben een dichter in onze familie, ooit kan ik over jou opscheppen!' zegt ze soms, voordat ze hem vangt in een van die zachte, troostende omhelzingen die alleen zij geven kan.

Hoe dit jongetje een zoon van mij kan zijn, weet ik niet. Soms zou ik mij willen herinneren hoe de man eruitziet die zijn vader is. Heel soms. Meestal duw ik de herinneringen die daarbij bovenkomen zo snel mogelijk weg.

Abdi praat vaak zachtjes in zichzelf, woorden en zinnen die voor mij onverstaanbaar zijn. Hij zegt telkens dingen die je niet verwacht, niet bij een jongetje van zeven jaar. Zijn zinnen spreekt hij een beetje zangerig uit. Hij lijkt altijd te kijken naar iets wat buiten deze werkelijkheid ligt, iets wat alleen hij kan zien.

Hij tekent veel. In de tijd dat ik wachtte tot we een eigen huis kregen toegewezen en ik me soms tot gekwordens toe verveelde, zat hij aan de keukentafel en tekende. Terwijl de muren van de kleine ruimte die we met anderen deelden elke dag meer op mij afkwamen en ik het gevoel had dat ik bekeken werd, dat alles gevolgd werd, dat er voor mijn gevoel overal ogen waren die me zagen en me bekritiseerden, kon ik de moed weer vinden door naar hem te kijken, hoe hij met zorg de kleuren voor zijn tekeningen vast klaarlegde. Voor jou doe ik het, dacht ik, voor jou leef ik. Voor jou verlies ik mijn geduld nu niet.

Ik miste Nadifa. Ik was zo blij dat ons huis bij haar in de buurt is. Het is niet groot, maar groot genoeg. Veel heb ik toch niet.

In mijn keuken staat een kleine, lage tafel met plastic stoelen. Het is Abdi's speeltafel. Daar staat zijn emmer met stiften, zijn doos kleurpotloden en daar liggen zijn kleurboek en schetsboek.

Als ik naar beneden loop, vroeger dan anders wak-

ker geworden, zie ik licht branden in de keuken. Abdi is zijn bed al uit. Hij zit aan zijn eigen tafeltje. Zijn gezicht is diep gebogen over een wit vel papier. Hij heeft een kleurpotlood tussen zijn vingers en is zo geconcentreerd aan het tekenen, dat hij mij niet eens hoort binnenkomen.

Pas als ik theewater opzet, hoort hij mij. Hij draait zich om op zijn stoel en zegt: ‘Mama, ik heb niet de goede kleuren.’

‘Niet de goede kleuren? Hoe bedoel je, niet de goede kleuren?’

‘De potloden hebben niet de goede kleuren.’

‘Dan neem je toch je stiften, Abdi.’

‘De stiften hebben ook niet de goede kleuren.’

Ik loop naar de tafel toe en buig me over zijn schouder. Hij heeft een grote bloem getekend die bijna heel het blad vult. Hij is begonnen hem in te kleuren, met verschillende kleuren rood en roze. Donkerrood aan de rand van de bloembladen en een lichtere kleur rood verder naar binnen toe.

‘Wie heeft de bloem voor je getekend, Abdi?’

Hij slaat zijn ogen verwonderd naar mij op. ‘Die heb ik gemaakt.’

Ik staar naar de tekening.

Hij moet gelijk hebben. Niemand kan hem geholpen hebben. Hier in huis komen niet veel mensen. Alleen Nadifa komt geregeld, maar het is meer dan een week geleden dat ze is geweest.

‘Ik heb niet de goede kleuren, mama,’ zegt hij opnieuw.

‘Welke kleuren moet je dan hebben?’

‘Het waren andere kleuren. Niet deze.’

‘Hoe bedoel je dat? Het waren andere kleuren?’

‘Ik heb andere kleuren gezien. Dit zijn niet de goede. Ik heb andere kleuren nodig, mama. Ik heb echt andere kleuren nodig.’

‘Waar heb je andere kleuren gezien?’

Weer die verwonderde blik naar mijn gezicht. ‘In de hemel natuurlijk,’

Ik kijk hem aan.

‘In de hemel,’ zeg ik zachtjes. ‘O.’

‘Weet je wat ik het mooiste vond? Het bos met de paarden.’

‘Het bos met de paarden?’

‘Ja. De bladeren van de bomen waren een beetje deze’ – zijn vinger op verschillende kleurpotloden – ‘en deze en deze kleuren. Maar het zijn niet echt de goede, mama.’

‘En deze bloem?’

‘Daar stond ik vlakbij,’ zegt hij ernstig. Zijn handje gaat omhoog en streelt iets denkbeeldigs. ‘Ik mocht hem aanraken.’

‘Van wie?’

‘Ik mocht hem gewoon aanraken. Hij voelde een beetje als jouw wang, mama.’

‘O.’

‘Mag ik andere kleuren?’

Ik wil niet zeggen dat het niet mag. Ik wil niet zeggen dat ik daar geen geld voor heb. Ik zie zijn ogen stralen, groot en helder. Misschien moet ik deze maand maar geen geld naar mijn moeder sturen, alhoewel ik niet uitkijk naar het telefoontje dat onvermijdelijk zal volgen.

‘We zullen samen kijken, als je terug bent uit school,’ zeg ik tegen hem.

Daar is hij mee tevreden. Hij buigt zich weer over zijn tekening.

‘Ik probeer hem toch maar af te maken,’ zegt hij bedachtzaam.

‘Dat is goed.’

De hemel.

‘Mama,’ zei ik toen ik klein was, ‘mama, kom jij in de hemel?’

‘Heb je gebeden, Ayaan?’ vroeg mama, alsof ze mijn vraag niet had gehoord.

‘Ja, mama.’

‘Heb je je aan de voorschriften gehouden?’

‘Ja, mama. Mama?’

‘Ja?’

‘Kom jij in de hemel?’

Ze hield op met werken.

‘Vragen, vragen,’ zei ze met een rimpel boven haar ogen. Sinds we in het vluchtelingenkamp in Kenia

waren aangekomen, was ze iedere dag een beetje bozer en verdrietiger geworden. Haar sterke armen hadden hun kracht verloren. Haar gezicht was ingevallen.

‘Mama, wat krijgen vrouwen als ze naar de hemel gaan?’

‘Niets, Ayaan. Niets! En stop met deze vragen.’

‘Waarom krijgen mannen wel wat, dan?’

‘Ik weet het niet, Ayaan. Ik zal blij zijn als ik er kom. Ik weet zeker dat jij er nooit zult komen als je zo doorgaat met vragen stellen. Moet ik me voor je schamen? Straks hoort iemand je nog. Stop ermee. Zorg dat je je gebeden niet overslaat en stop met deze vragen.’

Ze kwamen de nacht nadat ik mijn moeder naar de tent van de vluchtelingenorganisatie had gebracht. Ik had haar tussen al die jammerende, smekende vluchtelingen door gedragen. Ze zaten onder de hoge doornbomen. Sommigen hadden een tent, gemaakt van takken en vodden, sommigen hadden matjes waar ze op zaten, anderen niet. Zij moesten op het witte zand bivakkeren.

Wij hadden geluk. Wij hadden een tent en de bescherming van een neef.

Mijn moeder was mager, maar toch bijna te zwaar voor mijn uitgeteerde en langzame lijf. Ik bleef haar koppig doorslepen. Ze kon niet meer staan. Die ochtend was ze wakker geworden en ze kon zich niet meer bewegen.

Ik had haar op mijn rug gehesen. Haar voeten lieten een slingerend spoor achter in het droge, gloeiendhete zand.

Toen ik eindelijk bij de verzameling tenten van de hulpverleners aangekomen was, achteraan in de rij aansloot en mijn moeder neerlegde, proefde ik bloed in mijn mond. Ik bleef wachten tot er eindelijk iemand naar haar omkeek. Ik ging alleen weer terug.

Toen ik in onze tent kwam, zag ik mijn neef nergens. Ik zag de nacht vallen en kon niet slapen, alsof ik iets voelde van wat komen ging.

Ze waren met z'n vieren. Op het moment dat ik ze de tent binnen voelde komen, werd alles donker in mijn hoofd. Ik dacht dat ik stierf van angst. Ze grepen mij vast. Ik vocht. Ik sloeg en schreeuwde. Ze trokken mij mee.

Ik herinner me het gevoel van de vuisten tegen mijn gezicht, de schoppen tegen mijn armen, mijn benen, het kraken van mijn neus, het bloed dat over mijn gezicht spatte.

Ik herinner me ook de verscheurende, vernietigende en vernederende pijn tussen mijn benen. Ergens halverwege verloor ik het bewustzijn.

Soms zou ik me hun gezichten willen herinneren. Soms zou ik willen nadenken, mijn geheugen afzoeken naar degene die de vader van Abdi zou kunnen zijn maar meestal vermijd ik elke gedachte in die richting, omdat de randen van mijn herinneringen zo vlijmscherp zijn, dat ik me onherroepelijk verwond.

De volgende ochtend vond de opgaande zon mij alleen. Ik was teruggekropen naar het vluchtelingen-kamp. Daar zat ik aan de rand, in de zon die langzaam warmer en warmer werd, en ik wenste dat mijn moeder er zou zijn, dat ze haar armen om mij heen zou leggen, dat ze me zou vertellen dat alles goed zou komen.

Ik wist dat dat niet ging gebeuren. De mensen die mij zagen liepen met een boog om mij heen. Het kon niet anders, ze wisten wat er was gebeurd.

Ik kon mijn mond bijna niet bewegen, zo dik waren mijn lippen. Een van mijn ogen zat op een klein spleetje na, dicht. Met het andere oog zag ik hoe ik alleen gelaten werd, hoe iedereen mij meed. Ik wist dat ik zou sterven. Niemand zou het in zijn hoofd halen om mij aan te raken. Ik was onrein. Op het moment dat de mannen zich aan mij vergrepen, was ik al verstoten.

Ik hoorde iemand jammeren en besepte dat ik het zelf was. Ik dwong mijn stem stil. Een smerige smaak kwam in mijn mond. Mijn laatste kansen om in de hemel te komen waren nu verkeken. Onrein zou ik sterven, sterven van honger en pijn, verdoemd en gemeden tot het laatste toe.

Er sijpelde nog steeds bloed tussen mijn benen vandaan. Het kleurde mijn gescheurde kleren en verfde het zand eerst donkerrood en later roestbruin.

Op dat moment, met de laatste hoop die in mij was, beloofde ik mijzelf dat ik koste wat het kost nog een keer zou vluchten, als ik dit zou overleven. Ik zou alles achterlaten, mijn familie, mijn moeder, en hoe dan ook weggaan. Ik wilde bukken, mijn hoofd naar beneden buigen, de bekende woorden van een gebed vorm geven met mijn gezwollen lippen. Ik

durfde niet. Als ik van één ding zeker was, was het wel dat Allah zijn hemel had gesloten voor mij. Nu had ik alleen nog mezelf.

Ayaan vlucht naar Nederland, geschonden en getraumatiseerd. Met een leugen komt ze het land binnen.

In het AZC ontmoet ze Nadifa, een verre nicht.

Nadat haar zontje Abdi is geboren, begint ze langzaam te wennen aan het leven in een ander land. En als ze na verloop van tijd ook een eigen huis toegewezen krijgt, lijkt alles in orde te zijn. Maar de herinneringen achtervolgen Ayaan.

Omdat ze bang is Nadifa's vriendschap kwijt te raken, heeft ze altijd geheim gehouden wat ze meenam uit het vluchtelingen-kamp in Kenia. De wonderlijke tekeningen die Abdi maakt brengen haar ertoe om het gesloten doosje onder haar bed opnieuw te openen. De gevolgen daarvan veranderen haar leven voorgoed.

Een ontroerend verhaal, geschreven in opdracht van Stichting Gave.

FOTO SAMUEL OTTE

Els Florijn schreef eerder *Laatste nacht*, *Schaduw van de wolven* en *Het meisje dat verdween*. Met deze laatste titel, waarvan al 15.000 exemplaren zijn verkocht, won ze de ND | BCB Publieksprijs 2011. www.elsflorijn.nl

ISBN 978 90 239 9463 3

uitgeverijmozaiek.nl

